

SOUHRNNÝ ZÁPIS Z WORKSHOPŮ

Konference Úspěch pro každého žáka 2017.
Škola ve světle celospolečenských změn.
25. 4. 2017, Centrum současného umění DOX

1	Fáze 1	2
1.1	Klíčové body reflexe účastníků – „Co vás nejvíc zasáhlo?“	2
1.2	Braistorming: Jak bude vypadat život dnešních dětí v roce 2030? Co nejpodstatnějšího jste identifikovali v příspěvcích řečníků? A co dalšího byste doplnili?.....	3
1.2.1	Technologický pokrok.....	3
1.2.2	Člověk a veřejný prostor.....	3
1.2.3	Člověk a příroda.....	3
1.2.4	Svět práce	4
1.2.5	Sociální dimenze (umění)	4
1.2.6	Globální problémy lidstva.....	5
1.2.7	Jiné.....	5
2	Fáze 2	7
2.1	Co budou potřebovat umět dnešní děti, aby v takové společnosti dokázaly uspět a spokojeně žít?.....	7
2.2	Jak se má změnit škola, aby na to byla připravená?	9
2.2.1	Závěrečná věta, s čím z konference odcházejí:	12

1 Fáze 1

1.1 Klíčové body reflexe účastníků – „Co vás nejvíc zasáhlo?“

Dojmy:

- **Potřeba dětí být venku**, příklad vězeň vs. dítě (zmiňovali 3 účastníci)
  - Katka Šedá – **návrat dítěte do rodiny, potřeba smysluplné návaznosti mezi školou a rodinou**; jinakost jejího vystoupení, bezprostřednost
  - **Environmentální dopady**
  - Šimon Pánek – **potřeba vnitřního sebevědomí** (zmínili 2 účastníci).
Učení se sebedůvěře, sebevědomí, samostatnosti v pozitivním slova smyslu; sebevědomí doprovázená pokorou -> *stěžejní sdělení, rezonovalo – sebeřízení je důležité*
  - Petr Daniš – **co vlastně vytváří štěstí**
  - Současná škola zaostává za současností a my tu řešíme budoucnost – propast je opravdu velká.... Navíc pedagogické fakulty zaostávají dokonce za minulostí
-
- **Vyburcování k aktivitě** (zejména díky prezentaci p. Šedé)
  - **Umělá intelligence** (evokovalo otázky typu: nejsem stará? zvládnou to v budoucnu?) -> *děs*
  - Testování (vede pouze k unifikované škole – unifikovanému studentovi – opravdu toto chceme? – jednotné testování)
  - **60% dostudovaných pracujících v jiném oboru než vystudovali**
  - Škola jako manufaktura (začíná se snad měnit!) -> princip školy byl nastaven v 19. století, **je skutečně již čas na změnu**
  - Důraz na **individualismus** (v příspěvcích často převažovalo) x **chyběl důraz na spolupráci**
  - **Úcta k talentu** (vzdělávání má být vedeno tak, že respektuje a uznává talent každého jedince a snaží se ho podporovat v rozvoji tohoto talentu)
  - Nejen, co chci sdělit, ale i proč a jak (škola vzdělávání) – reflexe prezentace
-
- Celé to je mentální změna – stále se řeší - škola a vzdělávání pro práci; ale **když práce nebude, je třeba překódovat, o co půjde ve vzdělávání, v životě**
-
- Drobné dojmy k výstavě - že otevírala otázky, které je třeba řešit, vůbec **údiv nad tím, že o fenoménech, které představila, často nic nevíme**
  - Hodnocení **konference** jako celku: je **průlomová**, protože se dívá dál, opravdu zajímaví hosté, otázka je, jak taková témata přiblížit rodičům, měla by se zaměřit hlavně na ředitele škol
  - **Práce**- téma, které z konference nejvíce rezonovalo- uvědomění toho, že **práce není jen „trh“**, že škola připravuje žáky pro **globální soutěž pracovních sil**
  - Hodně se objevovali poznámky a dojmy, které se netýkaly témat na konferenci zahrnutých a to je **sociální role školy v budoucnosti**. Jedna z účastnic rozvinula **téma veřejného prostoru**- že zřizovatelé škol si neví rady s tím, jak školy otevírat
  - Tématizovala se **rozpolcenost**, kterou v někom konference vyvolala - **musíme děti učit technologiím, ale zároveň je pro ně přínosný pobyt venku**.
  - Ještě zdůraznili, že MŠMT nyní prosazuje vzdělávání, které nevede k úspěchu ve světě, tak jak byl popsán na konferenci

1.2 Braistorming: Jak bude vypadat život dnešních dětí v roce 2030? Co nejpodstatnějšího jste identifikovali v příspěvcích řečníků? A co dalšího byste doplnili?

Všemi následujícími oblastmi se prolíná téma **spolupráce** – spolupráce jednotlivců mezi sebou, mezioborová spolupráce, spolupráce na žádoucím rozvoji – a zodpovědnost.

1.2.1 Technologický pokrok

- Naučit se pracovat se svým vlastním fyzickým a virtuálním životem a jak nakládat se soukromím.
- Velké množství dat s potenciálem využít pro společné vědění, pro progres, bezpečnost, nepřetěžování lidí.
- Dovednost, kvalitní práce s daty, informacemi
- Dovednost bezpečného nakládání s technologiemi
- Bude přehlcenost technologiemi (ale možná budou vznikat ostrůvky bez technologií)
- Budou velké rozdíly mezi lidmi a školami ve využívání technologií
- Dojde k ještě větší redukci schopnosti pamatovat si věci
- Více se rozevrou nůžky mezi „IT lidmi“ a „přírodními lidmi“
- Nejspíš se více rozevrou nůžky mezi seniory a lidmi v produktivním věku
- Může dojít k zániku řemesel (zbývajících) nebo naopak k jejich renesanci (spíš v podobě záliby)
- potřeba vizionářství ve školách (ve všech tématech)
- Limitace
- Netiketa

1.2.2 Člověk a veřejný prostor

- Vybudovat vztah k prostoru kolem sebe (starat se, mít zájem...), budovat jej na ukázkách toho, že to opravdu jde, školní projekty s reálným přesahem, což může vést k tomu, že v budoucnu budou spíš aktivními občany a budou mít žádoucí dovednosti, aby mohli ovlivňovat prostor kolem sebe (poučení, že nejen petice mají význam, že stěžování si, co všechno je špatně, k ničemu nevedou, ale je třeba něco fyzicky dělat a pak možná teprve hodnotit).
- Dojde k minimalizaci veřejného prostoru
- Naopak dojde k posílení významu veřejného prostoru
- Skutečná participace (spolurozhodování ve vlastním životě včetně učení vzdělávání)
- Vysoká občanská angažovanost

1.2.3 Člověk a příroda

- Vrátit se k dovednostem využívat přírodu kolem sebe (v kuchařce se píše „vyndejte z mrazáku kachnu“, nikoli jak oškubat kachnu), přirozené zdroje.
- Zaměřit se na udržitelný rozvoj a realizovat jej ve školním prostředí (nejen třídění odpadu).
- Bude docházet k přechodu na jiné energetické zdroje
- Ostrůvky poslední divočiny, které zůstanou, budou ve větší vážnosti
- Nebude už existovat přirozená příroda tak, jak ji známe
- Bude naopak docházet k většímu návratu ke kontaktu s přírodou
- přímý kontakt s přírodou (osahat si ji)
- Zásadní otázka, jak eliminovat odpad

- Udržitelné zdroje spotřeba
- Kvalita výživy a její vliv na zdraví
- Návrat k přírodě (jako vysoká hodnota vs. Riziko nedostupnosti)
- Respekt k přírodě a všemu živému jako ke sdílenému bohatství

1.2.4 Svět práce

- Hodnota schopností a dovedností lidí, cenění si jejich umu (oproti většiny youtuberů), ne jen jejich financí, těch co jsou slyšet, populismu a umění vlezdoprdelskovství.
- Svět práce bude bez hranic (mezi státy, mezi obory, časově)
- Nebudeme studovat pro jednu profesi
- Dojde k proměně vzdělávání v ještě více celoživotní
- všichni se v budoucnu budou muset učit a být celoživotně připraveni se requalifikovat
- Bude třeba hledat smysluplnou alternativu k práci v životech lidí (práce nebude třeba u všech lidí)
- rychlá ztráta pracovních míst
- mladí lidé mění své zaměření/studium za jiné profese
- Adaptace
- Sociální odpovědnost
- Pružnost v reagování na měnící se svět (sebe) motivace
- Ven ze škatulek – zrušit škatulky

1.2.5 Sociální dimenze (umění)

- Mezigenerační učení, které by mohlo vést ke snížení ageismu, většímu vzájemnému porozumění, pokoře, snížení pocitu, že jsem zde jen „já“, který potřebuje naplnit své potřeby, dále by mohlo vést k větší míře toleranci, vzájemné pomoci a solidaritě.
- Hybatelem mohou být děti, my bychom to měli přijmout a nestavět se do role, že my vše víme a děti nic nevědí. Děti nás mohou obohacovat svými odlišnými náhledy na svět, na který se dívají z jiné perspektivy, zatížení jinými potížemi a méně svazování.
- Zvýšení participace na chodu školy a tvorby školní komunity žáků, rodičů i učitelů, čemuž by se muselo otevřít vedení škol, které by muselo ustoupit ze své neomylnosti. Mohlo by to vést všechny zúčastněné k pocitu větší zodpovědnosti za to, co se ve škole děje, možná by s tím ubylo mnoho stížností a zbytečných konfliktů. Žákům by se tak ukazovalo partnerské jednání, participace a žádoucí občanská angažovanost, což by vedlo žáky v budoucnu k většímu starání se o své okolí, kde by se nadále pohybovali (veřejný prostor, příroda, lokální a globální problémy).
- Měli bychom spolupracovat, nikoli být solitéry, a k tomu bychom měli získávat patřičné dovednosti. Měli bychom vědět, že v dnešním světě nemohu být nejlepší sám. A měli bychom vědět, že zneužívání druhých pro svůj zájem a pojmenovávat to za spolupráci je značně neetické a sice si tím sám pomůžu, ale ublíží několika dalším.
- Měli bychom ve školách více otevírat témata rodinných vztahů, rodiny, jelikož spousta/většina věcí se děje v domácnostech za „zavřenými dveřmi“, rodina je tabu, odříznutá od práce a od školy, „přece se neříká, v čem máme potíže a o čem se u nás mluví nebo nesmí mluvit, co se u nás odehrává“, přestože třeba jednotliví členové v souvislosti s rodinou mají různé potíže a potřebují je někde sdílet, s někým je řešit, normalizovat si, co je ještě zdravé a co už je rizikové a jak se tomu bránit, jak to ovlivňovat. Možná pak můžeme docílit toho, že se další rodiny nebudou tolik rozpadat, nebudou tolik patologicky působit na své děti.
- Dojde k ještě větší roztržštěnosti kultury

- Umění bude mít velký význam – jako pohled odjinud, s odstupem na stále složitější svět, jako spojovatel mezi lidmi
- Bude docházet k propojování umění s technologickými novinkami
- Skrz umění bude možné zachránit kreativitu a prožívání člověka
- uspokojování potřeb individuálními projekty a činnostmi (uspokojování znamená také sám vytvářet příležitosti)
- důležitost komunitního vzdělávání

1.2.6 Globální problémy lidstva

- Budou různé problémy (bio-ekologické, války, nedostatek, zahlcení odpadem...) a je třeba, abychom je uměli řešit. Měli bychom se tak učit souvisejícím dovednostem a měli bychom v nich rozvíjet i dnešní děti, protože pak je budou řešit ony.
- Bude docházet k migraci více než dnes (klimatické důvody zejména)
- Demokracie tak, jak ji známe, bude ohrožena (manipulace, nedostatek kritického myšlení)
- Frustrace a s ní spojené psychické problémy budou narůstat
- Důležitost budování sebevědomí/sebedůvěry
- Environmentální problémy se nakonec transformují do sociálních
- Odpovědnost
- Chápání souvislostí
- Tolerance, respekt, empatie

1.2.7 Jiné

- spoluzodpovědnost školy i jednotlivých učitelů za budoucnost
- školy, potažmo učitelé musí žáky připravovat na život ve světě, který ještě neexistuje
- školy i učitelé zároveň působením na žáky spoluvytvářejí budoucí svět a změny
- Umět posuzovat velké množství informací, které se k nám dostávají z mediálního světa, od přátel, z rodiny, ze školy.
- Umět vést diskuzi s respektem k druhým názorům a podkládat své argumenty reálnými informacemi.
- Umět se orientovat ve změnách, které stále ještě budou přibývat s rozvojem technologií, s politickou (ne)stabilitou atp. Dokázat na ně vhodnými kroky reagovat a vytěžit z nich.
- Měli bychom být globálně konkurenčně-schopní se zdravým sebevědomím.
- Měli bychom posilovat zdravé sebevědomí, nikoli sobeckost a bezohlednost.
- Měli bychom být rozhodní a umět nést následky svého jednání, být za své činy zodpovědní.
- Umět se učit novým věcem, aktualizovat se
- Měli bychom se učit trpělivosti, tomu, že věci nemusí být hned, ačkoli jsme na to nyní zvyklí, ale že je třeba pro některé opravdu důležité věci postoupit více času a energie, abychom nešli jen po povrchu.
- ve školách je málo „prázdného“ prostoru pro kreativitu
- Výchova k hodnotám: hodnoty jsou něco trvalého, ty budou třeba stále stejně
- **Sociální témata:**
  - A) V budoucnosti nás čeká hlavně změna v rodinách - jak budou vypadat. Budou se dále rozvířat sociální nůžky. Tím se problematizuje i to, že má škola předávat hodnoty, bude těžké se shodnout na tom, jaké. Škola bude jedním z posledních míst, kde se lidé fyzicky setkávají. Škola jako komunita. Ovšem nová generace rodičů bude na tyto změny tlačit.
  - B) Práce - bude nutné být flexibilní a dynamický (zdá se, že konferenční příspěvky byly natolik silné, že nikdo neměl pocit, že je třeba něco dodávat, nebo to i jen shrnout)

- důraz na sociální a osobnostní dovednosti
- **Osobnostně sociální kompetence:**
  - **Sebevědomí**
    - (sebe)hodnocení – méně srovnávání mezi sebou
    - Vnitřní motivace
    - Sebepoznávání
    - Odpovědnost + rozhodnost za sebe i za svět
    - Chápání důsledků a souvislostí
  - **Kritické myšlení**
  - **Konstruktivní práce s informacemi – řešení krizí a jejich předcházení**
    - Vztahy
    - Smysl (toho, co zažíváme + toho, co se učíme) a na základě toho se rozhodovat
    - Ne škatulky – respekt k jedinečnosti
    - Individualizace
  - **Spolupráce**
  - **Komunikace**
- Děti budou vypadat tak, jak se k nim budeme chovat už nyní -> my už dnes jejich život ovlivňujeme tím, jak se stavíme k výzvám budoucnosti
- Doma a ve škole budeme dál příkladem
- Trend – síla neformálního vzdělávání kontra formálního vzdělávání
- Bude to vypadat velmi podobně, jako nyní -> bohužel? Nic moc se nezmění, o změnu se snažíme už 20 let...
- 13 let je krátká doba na změnu
- 2030 bude změněná role školy (jak se bude člověk učit)
- Jediná jistota v budoucnu je změna

2 Fáze 2

Současní prvňáci budou vstupovat do dospělosti v roce 2030.

2.1 Co budou potřebovat umět dnešní děti, aby v takové společnosti dokázaly uspět a spokojeně žít?

- Vzdělávat se celoživotně (umět i chtít)
- Mít sebedůvěru
- Být proaktivní ve společnosti (Aktivní občan) – *pojem aktivní občan ale zároveň někteří spojovali s negativními konotacemi*
- Děti by měly projít co největším množstvím přímé zkušenosti (s přírodou, situacemi, praxí...) – 7 hlasů
- Děti budou potřebovat znát samy sebe a přijímat se pozitivně – 6 hlasů
- Děti budou potřebovat neustálou chuť hledat a kreativitu - 4 hlasy
- Děti budou potřebovat mít vztah k obsahu učení spíš než znát fakta – 1 hlas
- Děti budou potřebovat znát své místo ve světě a být s ním v pohodě – 1 hlas
- Děti budou potřebovat flexibilitu – 1 hlas
- Děti budou potřebovat vědět, co je činí šťastnými – 0 hlasů
- Děti budou potřebovat vidět smysluplnost svého počínání ve složitém světě – 0 hlasů
- Děti budou potřebovat kritické myšlení – 0 hlasů
- Děti budou potřebovat schopnost koncentrace – 0 hlasů
- Děti budou potřebovat schopnost se rozhodovat – 1 hlas
- Děti budou potřebovat pluralitní myšlení – 0 hlasů
- Děti budou potřebovat schopnost naslouchat – 0 hlasů

Téma: Technologie:

- V roce 2030 bude podle skupiny nutné umět nakládat se svými osobními údaji a informacemi, které ve světě technologii zanecháváme.
- Bude nutné být také otevřený k možnostem, které technologie nabízejí.
- Nedílnou součástí také bude zvládat orientovat se, posuzovat a kriticky nakládat s daty/informacemi běžajícími kolem nás a ve společnosti.
- Umět komunikovat s umělou inteligencí a pohybovat se ve virtuálním světě a globálním světě dat.
- Otázkou bude, který jazyk bude nutné ovládat pro úspěšnou seberealizaci v globálním světě.
- Znat všechny externí náklady, které nás svět digitálních technologií a AI stojí (energie, zdroje a další energie). Hledat míru a udržitelnost tohoto takto strukturovaného světa.
- Budeme muset umět zachovat reálné sociální kontakty a vazby ve společnosti.
- Bude nutné nastavit odpovědnost za své i virtuální činy. Budeme muset přehodnotit a adaptovat na novou situaci právo, etiku apod.
- Otázkou bude jak definovat a rozvíjet empatii na síti a ve virtuálním prostoru.
- V neposlední řadě se budeme muset naučit zbavovat dat, informací a nechávat věci/data zaniknout.
- Umět třídit a vybírat si co opravdu potřebujeme pro život. Umět být k široké nabídce kritičtí a soudní.
- ICT je nástroj k objevování světa (ne předmět), stejně jako čtení (prostředek, ne cíl)
- Ovládám technologie, ne ony mne
- Vedu sám sebe, kritické myšlení; třídím informace; chápu souvislosti
- Budu chtít porozumět, potřebovat průvodce

Téma: Globální problémy lidstva:

- být uvědomělí v oblasti náboženské tolerance
- umět spolupracovat
- naslouchat ostatním
- znát cizí jazyky
- nedívat se přímočaře jen jedním směrem, ale umět nahlížet na problém z více stran
- umět komunikovat
- umět řešit problémy
- znát principy udržitelnosti - takové ty správné zásady jak žít, aby na světě bylo dobře / lépe
- umět hledat informace a vědět, kde je najít
- umět rozeznat, co je dobré a co špatné
- umět kriticky myslet
- škola/vzdělávání musí reagovat, neudržitelnost života se projevuje již dnes a do budoucna pravděpodobně budeme muset řešit velké výzvy (mj. globální změny klimatu budou pravděpodobně největším důvodem pro migraci)
- Vlastní identita (ve smyslu kořenů)
- Ověřování informací
- Kritické myšlení
- Rozvoj technologií
- Zodpovědnost za své jednání v místě a ve světě
- Péče o druhé a komunitu
- Minimalizace spotřeby
- Odpovědnost a důsledky
- Otevřenost
- Geopolitické souvislosti
- Občanské kompetence
- Schopnost rozlišovat

Téma: Člověk a příroda:

- Tolerance a spolupráce
- Umět „být“ venku a „chtít být venku“
- Cítit spoluzodpovědnost za svět
- U tématu příroda se spíš mluvilo o tom, jak je důležité, aby děti byli venku, nepřenesli jsme se k nějakým globálním tématům.

Téma: Svět práce:

- Potřeba flexibility, to, že vzdělávání nekončí s povinnou školní docházkou (a jestli se proto nepřeceňuje)
- Zodpovědnost - lidé musí umět přijmout odpovědnost za sebe (za to, kde budou pracovat) i za svět kolem sebe (jen tak budeme schopni řešit globální ekologické problémy)
- Flexibilita - neustálá změna se stane normou a lidé na ni musí být připraveni (někdo v ní viděl opozici k zodpovědnosti)
- Kreativita - v budoucím světě práce bude nutné řešit problémy inovativně, neustále nově
- Angličtina (jazyk vědy)
- Komunikace
- Schopnost reagovat na změnu

- Rozhodovat se (umět to vůbec)
- Spolupracovat
- Asertivita
- Sebe prezentace
- Znat svou hodnotu
- Sebereflexe
- Sebekritika
- Znat smysl
- Úcta k práci druhých

Téma: Sociální dimenze umění:

- Význam setkání lidí - Škola jako komunitní prostor
- Dítě rozumí samo sobě a navazuje zdravé vztahy
- Dítě je iniciativní ve vztahu ke společnosti
- Dítě vidí svůj život jako umělecký projekt

2.2 Jak se má změnit škola, aby na to byla připravená?

- Škola by měla:
  - poskytovat svobodný prostor
  - poskytovat podnětné prostředí
- Učitelé by měli:
  - být vzorem (jít ve všech třech bodech příkladem, sami by je měli žít)
  - mít sebedůvěru (např. vést s žáky rozhovory o běžných věcech, i o tabuizovaných tématech, i o věcech, ve kterých jsou žáci třeba silnější – např. technologie)
  - dovolit žákům chybovat
  - upravit ŠVP tak, aby umožňovalo např. výuku v blocích, setkávání různě starých žáků, jiné způsoby hodnocení než známkování, projektivní vyučování, kooperativní formy výuky...
  - budovat vnitřní demokracii školy (otevřená komunikace, rovnoprávnost,...)
  - vyučovat v realitě i v přírodě
  - řešit se žáky problémy reálného světa, komunity a podílet se na jejich řešení.
- Dávat větší prostor samostatnosti žáků, podporovat badatelský způsob výuky - na úrovni legislativní i jednotlivých škol.
- Podporovat roli školy jako místa, kde se žáci rozvíjejí nejen v rámci výuky, aby byla schopná omezit rozdíly v motivaci a možnostech, které si s sebou nesou z rodin.
- Dítě je režisér a scénárista projektu (řídí své učení); učitel jako asistent režie
- Škola vytváří partnerství s rodiči v informování, budování zdravých vztahů a podpory (anebo není potřeba 😊)
- Škola_ učitel, ředitel, žák má vizi, směr a ví proč
- Vlastní identita
- Individualizace vzdělávání (přístup)
  - Možnost volby dětí
  - Možnost pro děti dát zpětnou vazbu
- Biografii (vnímání identity)
- Příběhy -> např. Když se učíme o gravitaci, budeme se bavit o příběhu Newtona

- Reflektování různých rovin (národní, svět)
- Učení se v místě
- Autority, vzory – různost -> zapojení učitelů
- Možnost ukázat, co umím
- Otevřít školu
- Zapojení (do) rodiny, komunity -> zapojení učitelů
- Zodpovědnost za své jednání v místě i ve světě
- Vedení k uvědomování si důsledků a příčin
- Hranice
- Učitel -> posílení role ve směru facilitátor
- Posílit komunity
  - Třídní
  - Celoškolní
  - Celková
- Systémové myšlení
- Reflektované & informované jednání
- Aktivity ve škole jen z RVP -> kvalitní

Téma: Děti by měly projít co největším množstvím přímé zkušenosti (s přírodou, situacemi, praxí...):

- Učitelé by měli být jinak připravováni a cíleně vzděláváni tak, aby došlo k dlouhodobé změně myšlení směrem k používání aktivizujících metod ve vzdělávání, k výuce mimo školu (například neučit se, jak se peče chleba, ale upéct chleba)
- Musí docházet v práci učitelů k mnohem větší reflexi toho, jak a co učí, kam to směřuje a jaké to má výsledky, učitelé sami musí reflektovat svou práci
- Učitelé by měli být daleko více propojeni mezi sebou a učit se od sebe navzájem
- Ve vzdělávání by měla být s výukou mnohem více propojena praxe, to jak při vzdělávání učitelů, tak následně dětí
  - Konkrétní opatření: Mělo by být státem propláceno suplování za učitele, kteří jdou s dětmi mimo školu
- Měli bychom více vycházet z potřeb a zájmů dětí, měli bychom zjišťovat, čím se děti chtějí zabývat (například si děti samy píší, kam chtějí jít)
- Měly by být zajištěny prostředky pro externí pomoc učitelům (mentoři, odborníci do hodin – párová výuka)
- Je třeba vnímat děti více jako partnery v procesu vzdělávání – v tomto se musí v systému změnit pohled
- Měla by být zaváděna tandemová výuka učitel – odborník z praxe
- Mělo by být posilováno partnerství škol s firmami, jinými institucemi, ...
- Odborníci z praxe by měli být podporováni v tom, aby šli učit, měli by mít poměrně jednoduchou cestu ke kvalifikaci pro učení
  - V přípravě pro učitelství by měl být kladen důraz na praktické učitelské kompetence

Téma: Technologický pokrok:

- Budeme muset umět zachovat reálné sociální kontakty a vazby ve společnosti. – Jak na to?
- Kombinovat reálné a virtuální OSV

- Interakce vzájemného učení a obohacování učitel – žák (Učí se také učitel od žáka a rozvíjejí se oba...)
- Žít společně žák/pedagog společně i ve virtuálním světě jako škola, jako celek...
- Společně se naučit předcházet rizikům
- Vzájemně prožívat i všední činnosti. Nenechat se nahnat pouze do virtuálních světů.
- Rozlišovat reálný a virtuální kontakt.
- Mít vždy možnost volby a to nejen mezi virtuálním a analogickým, případně „skutečným“

Téma: Globální problémy lidstva:

- **spolupráce**
  - změnit metody
    - reflektovaná skupinová výuka - motivovat, evaluovat, sebereflektovat
  - role - neměly by být stále stejné, aby si člověk zkusil více pozic
    - střídání statusu v kolektivu (např. vedoucí X řadový pracovník)
  - obhajování prací - jak svých, tak i vyměnit skupinám a musí obhajovat to, s čím třeba ani nesouhlasí
  - podporovat kreativitu
  - posilovat odpovědnost
- **řešení problémů**
  - učitel by jim měl naslouchat a měl by naučit naslouchat i je (ať už učiteli nebo sobě navzájem)
  - měli by se více cenit žáci, kteří řeší situace inovativněji
  - nechat je řešit neřešitelné problémy
  - podněcovat hodně k diskuzi
  - řešení problémů ukazovat na praktických modelech
  - vytvářet ve třídě synergii
- **principy udržitelnosti**
  - žít takovým způsobem ve škole - jít tak příkladem
  - snažit se vnímat potřeby své i ostatních
  - posilovat mezioborovost
  - ukazovat i příčiny a důsledky
  - nacházet jiné cesty, jak předávat informace - nebýt v tom stereotypní
  - ukazovat pozitivní příklady, že to můžeme všichni ovlivnit - motivovat

POZNÁMKA: Ke všem třem vypíchnutým prioritám se pojí, že hlavně učitel by měl jít příkladem. To bylo pro účastníky naprosto na prvním místě.

Téma: Člověk a příroda:

- tři oblasti nutné změny:
  - Volit metody a formy výuky, které podporují spolupráci (škola by měla fungovat jako model vztahů – spolupráce)
  - Mít motivované a kvalifikované lidi, kteří budou mít chuť učit (i ve smyslu chodit ven)
  - Chodit „ven“ – do přírody, ven ze školy (pedagogové to musí „umět“ – mít potřebné kompetence pro učení venku – „zcitlivovat“ vztah dětí k přírodě (empatie, sensibilita...))

Téma: Co můžeme ve škole již dnes dělat pro posílení uvedených kompetencí?

- **Sebevědomý pedagog (vlastní příklad) rozvíjí**
  - Vlastní dobrá zkušenost (byl/jsem v bezpečí, respektován ...)
  - Mentoring
  - Koučink
  - Vzájemné učení
  - Respektující přístup
  - Nenásilná komunikace
  - Pozitivní atmosféra – příležitost pro osobní i profesní růst
- **Podpora sebevědomí pedagogů**
  - Tematizovat toto téma – ne pouze ve smyslu tlaku a kontroly
  - Celý systém dobře ukotven v pozitivní hodnotové bázi (sdílené hodnoty)
  - Bezpečné hranice, srozumitelná a smysluplná pravidla
  - Sdílená vize (celý systém uvnitř školy – rodiče/komunita)
  - Nastavení vnějších podmínek (zdroje, zadání)
  - Vnitřní i vnější podpora
- **Kreativita, odvaha zkoušet nové cesty**
- **Cílené vytváření bezpečného prostředí pro všechny**

2.2.1 Závěrečná věta, s čím z konference odcházejí:

- Podněty k tomu, co můžeme dělat ve škole lépe.
- Umět vážit si každého dítěte.
- Utvrzení se ve smysluplnosti toho, co dělám.
- Podpora a vyladění.

Zpracovala: Monika Mrňávková